

EWA GUMIOL

EXPLICITATION

IN SIMULTANEOUS INTERPRETING

*A Study Into Explicitating
Behaviours of Trainee Interpreters*

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2017

Explicitation in Simultaneous Interpreting

**A Study into
Explicitating Behaviour
of Trainee Interpreters**

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3664

50 lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

Explicitation in Simultaneous Interpreting

A Study into
Explicating Behaviour
of Trainee Interpreters

EWA GUMUL

Editor of the Series: Językoznawstwo Neofilologiczne
MARIA WYSOCKA

Referee
MAREK KUŹNIAK

Contents

List of abbreviations / 9

Introduction / 11

PART ONE

Theoretical background and research methodology

CHAPTER 1. Explicitation / 19

1.1 Defining explicitation / 20

1.1.1 Definitions of explicitation in previous research / 20

1.1.2 Language independence of explicitation / 23

1.1.3 Explicitation versus addition, amplification, and overtranslation / 28

1.1.4 Explicitness and implicitness / 32

1.2 Taxonomies of explicitation / 38

1.2.1 Séguinot's addition and specification / 38

1.2.2 Klaudy's causal typology / 39

1.2.3 Vehmas-Lehto's category of over-explicitation / 42

1.2.4 Klaudy and Károly's transfer operations / 43

1.2.5 Perego's types and forms of explicitation / 45

1.2.6 Kamenická's and Hopkinson's functional classifications / 47

1.2.7 Pápai's explicitation strategies / 50

1.2.8 Murtisari's scalar and categorical explicitation / 51

1.3 Research methods and frameworks / 52

1.4 Causes of explicitation / 57

1.5 Explicitation as a translation universal / 63

CHAPTER 2. Explicitation and its surface manifestations / 66

2.1 Adding connectives / 70

2.2 Intensifying cohesive ties / 74

- 2.3 Lexicalisation of pro-forms / 75
- 2.4 Reiteration / 77
- 2.5 Filling out elliptical constructions / 79
- 2.6 Adding modifiers and qualifiers / 81
- 2.7 Inserting hedges and discourse organising items / 83
- 2.8 Explicating shifts involving proper names / 84
- 2.9 Including additional explanatory remarks and providing full forms for abbreviations / 87
- 2.10 Replacing nominalisations with verb phrases / 90
- 2.11 Disambiguating lexical metaphors / 94
- 2.12 Lexical specification / 96
- 2.13 Meaning specification / 98

CHAPTER 3. Research methodology / 99

- 3.1 Aims and research questions / 99
- 3.2 Research design / 101
 - 3.2.1 Method / 101
 - 3.2.2 Participants / 105
 - 3.2.3 Corpus / 106
 - 3.2.4 The experimental procedure / 108
- 3.3 Taxonomy of surface manifestations of explicitation / 111
- 3.4 Conceptual framework / 114
 - 3.4.1 The Time Constraint / 117
 - 3.4.2 The Linearity Constraint / 125
 - 3.4.3 The (Un)shared Knowledge Constraint / 132
 - 3.4.4 The Memory Load Constraint / 136

PART TWO Analysis

CHAPTER 4. Explicitation and strategy / 143

- 4.1 Working definition of strategy in simultaneous interpreting / 143
- 4.2 Previous research / 145
- 4.3 Analysis / 146
 - 4.3.1 Adding connectives / 154
 - 4.3.2 Intensifying cohesive ties / 159
 - 4.3.3 Lexicalisation of pro-forms / 161
 - 4.3.4 Reiteration / 165
 - 4.3.5 Filling out elliptical constructions / 174
 - 4.3.6 Adding modifiers and qualifiers / 177
 - 4.3.7 Inserting hedges and discourse organising items / 184
 - 4.3.8 Shifts involving proper names and abbreviations / 187
 - 4.3.9 Including additional explanatory remarks / 195

- 4.3.10 Replacing nominalisations with verb phrases / 199
- 4.3.11 Disambiguating lexical metaphors / 202
- 4.3.12 Lexical specification / 205
- 4.3.13 Meaning specification / 211

CHAPTER 5. Explicitation and directionality / 220

- 5.1 Directionality in interpreting / 220
- 5.2 The pilot study / 224
- 5.3 Analysis / 227
 - 5.3.1 Adding connectives / 230
 - 5.3.2 Reiteration / 232
 - 5.3.3 Adding modifiers and qualifiers / 236
 - 5.3.4 Disambiguating lexical metaphors / 239
 - 5.3.5 Meaning specification / 240
- 5.4 Correlation with the results of the survey on directionality / 243

CHAPTER 6. Explicitation and interpreting style / 252

- 6.1 Translator and interpreter style / 252
- 6.2 Relating explicitation to translator and interpreter style / 255
- 6.3 Analysing interpreter explicating style – methodological considerations / 257
- 6.4 Analysis / 260
 - 6.4.1 Frequency / 260
 - 6.4.2 Consistency / 263
 - 6.4.3 Distinctiveness / 270

Conclusions / 281

Appendices

- Appendix 1: The frequency of explicating shifts for each of the 120 participants / 285
- Appendix 2: Surface forms of all shifts (reported and unreported) / 288
- Appendix 3: Surface forms of reported shifts / 294
- Appendix 4: The number of all retrospective comments verbalised by the participants / 300
- Appendix 5: Reasons for explicitation reported by the participants in retrospective protocols / 304

References / 305

- Streszczenie / 325
- Resumen / 329

List of abbreviations

BT	– back translation
CI	– consecutive interpreting
EVS	– ear-voice span
G	– gloss
RC	– retrospective comment
S	– survey
SI	– simultaneous interpreting
SL	– source language
ST	– source text
TL	– target language
TSgm	– text segment
TT	– target text
TAP	– think-aloud protocol

Introduction

The simplest and the most blunt definition of explicitation I can think of is that it is about adding. This imprecise and simplistic definition brings to my mind a certain interpreter who probably resorted to the most extensive additions I have ever heard of. It is Juan Ranz – one of the best-known interpreters, although he is only a fictional character in Javier Marías’s novel *A Heart So White*.¹ It is his brilliantly unfaithful translation, full of additions, that transforms meaningless and insipid small talk of a Spanish and an English politician into a passionate conversation about love and Shakespeare. Thanks to the interpreter’s deliberate additions, the interlocutors become so involved that we come to think that perhaps he merely explicates what in fact they meant and wanted to say. Obviously, explicitation is not about changing the course of conversation, as was the case of Juan Ranz, but the fictional interpreter in Marías’s book is a perfect example, albeit somewhat extreme (the right of literature, one may say), of an interpreter’s mediating role. In real life, interpreters do not add anything that could change the message, but they do add – usually to mediate the message. And such “additions,” denominated explicitations, appear to be a universal feature of all translational activity irrespective of the mode, genre, and language pair.

Explicitation, manifesting itself in greater explicitness of target texts as compared to source texts – because in fact that is how we define it rather than say that “it is about adding” – has sparked unprecedented interest in the Translation Studies community in the last 60 years. Almost unanimously hailed as one of the translation universals, it has been investigated in relation to translational norms, strategic behaviour, translator’s style, and many other aspects. However, the vast majority of these studies concern written translation, and the scale of empirical research on explicitation in interpreting appears to be incomparably smaller. Despite initial claims that the constraints intrinsic to simultaneous interpreting might preclude extensive and recurrent explicitation in this mode (Schjoldager

¹ I refer here to the English translation by Margaret Jull Costa, *New Directions*, 2002.

1995), the studies conducted so far (Shlesinger 1995; Ishikawa 1999; Niska 1999; Gumul 2006a, 2008, 2017; Baumgarten et al. 2008; Kajzer-Wietrzny 2012) prove that this phenomenon does exist in SI and is by no means a marginal occurrence. Obviously, given the fundamental differences between written and oral translation as well as the inherent constraints impeding the simultaneous interpreting process, such as a substantial temporal load, the linearity constraint, and limited short-term memory capacity, explicitation acquires a different dimension in interpreting.

Motivations for the present study

As far as my personal motivations are concerned, it was in fact the pioneer study on explicitation in simultaneous interpreting by Miriam Shlesinger (1995) that sparked my interest in this phenomenon and inspired me to pursue this line of research. I read her article almost 20 years ago when I was preparing my PhD dissertation on cohesion in interpreting, and today I am still intrigued by the question why interpreters tend to make the target texts more explicit. The scarcity of studies undertaking this kind of analysis in simultaneous interpreting means that there are still many options open for further research and my studies on explicitation are an attempt to fill this lacuna. I had the opportunity to publish my first study on explicitation (Gumul 2006a) in *Across Languages and Cultures*, a journal edited by Kinga Klaudy, Krisztina Károly, and Pál Hel-tai – three people who contributed immensely to the explicitation research in translation and who set the ground for many further studies. Their interest in my study encouraged me to pursue further this line of research. Another major motivation was Franz Pöchhacker's proposal to write an entry "Explicitation" for his *Routledge Encyclopedia of Interpreting Studies* (Pöchhacker 2015c). Thus, in 2010 I began working on the project which I present in this book.

One of the reasons why I have chosen simultaneous interpretation is the relative scarcity of studies on explicitation in this mode of interpreting, a motivation which I already mentioned above. But above all, I believe it to be a modality which is particularly suitable for analysing explicitation. Unlike written translation, simultaneous interpreting is free from editorial or source-text author's intervention. All the decisions are taken by interpreters themselves, and they reflect only their preferences and linguistic habits. This mode of interpreting is also ideal for testing some aspects related closely to explicitation, like interpreting style. In simultaneous interpreting, the first draft is the final product at the same time as there is no revision, and therefore, simultaneous interpreting output is more indicative of interpreter's style understood as his or her linguistic habits than its written counterpart or any other mode in which the target text undergoes revision and editorial processes.

Overview of the goals and the adopted methodology

The present study aims at analysing various aspects of explicitation in simultaneous interpreting of trainee interpreters. The main aims of this study are the following: to analyse the strategic dimension of explicitation in simultaneous interpreting, to investigate the influence of the direction of interpreting on the tendency to explicitate among interpreting trainees, and to discover to what extent explicitation patterns are interpreter-specific and whether it is possible to identify any consistent explicating styles. Although this study draws on the findings from my previous contributions (2006a, 2007a, 2008, 2017), the results and the analysis presented in this book are novel and have not been published elsewhere.

For the investigation of these problems, I have chosen the conceptual framework set within the Information Processing Theory, relying mostly on Gile's (1985, 1995, 1997b, 1999) Effort Models, Gravitational Model, and Tightrope Hypothesis. I have also found of assistance the explanatory power of Hatim and Mason's (1997) model of textuality factors in interpreting. With the aid of these theoretical foundations, I develop further and expand the model proposed by Shlesinger (1995), constructed around the interpreting constraints: the Time Constraint, the Linearity Constraint, the (Un)shared Knowledge Constraint, and the Memory Load Constraint.

For the purpose of the analysis, I also propose a taxonomy of explicitation based on its surface forms, which had evolved and undergone some changes in the course of my research on this phenomenon since 2006, before it took the final form of 15 surface manifestations of explicitation, ranging from the shifts at the level of text cohesion (adding connectives and discourse organising items, intensifying cohesive ties, lexicalisation of pro-forms, reiteration, and filling out elliptical constructions), through syntactic transformations (replacing nominalisations with verb phrases), to other texture enriching additions or specifications (adding modifiers and qualifiers, inserting hedges, shifts involving proper names and abbreviations, including explanatory remarks, disambiguating lexical metaphors, and lexical or meaning specification).

The experimental research design which I have chosen for my study is surrounded by many controversies in the interpreting studies community (see Gile 2000, 2001a 2001b). Mostly criticised for the lack of ecological validity and poor replication of field conditions, it is currently undergoing a major revival due to the growing interest in process research. Many process-oriented studies are conducted in experimental conditions simply because the invasive research tools, like TAPs, retrospective protocols, or eye-tracking, are difficult or impossible to apply in real-life setting. Despite its inherent weaknesses, this line of research is enjoying unprecedented popularity in recent years. In his article providing a comprehensive overview of recent advances in Translation Process

Research, Muñoz Martín (2014a) is talking about the “explosion” of publications and projects in this area of research, enumerating not only numerous articles and books, but also special issues of journals, conferences, and research groups in the timeframe of only eight years (2006–2013). Process studies with experimental research design also gained visibility thanks to the activity of the PACTE group, whose process-oriented research undoubtedly strengthened the position of experimental methods in the Translation Studies. Experimental research is taking a new turn with the accessibility of new technologies, as evidenced by the intensive research activity of the research groups at the Adam Mickiewicz University in Poznań and their studies involving eye-tracking and key-logging (e.g., Whyatt et al. 2016; Chmiel & Mazur 2013).

Leaving aside the growing popularity of such methods, I have chosen to conduct my study in experimental conditions because it offers better insight into the processes underlying explicating behaviour and allows to control variables impossible to eliminate in observational studies. One of them is inherent in the very nature of the interpreting event, where a single text is translated only once. In this situation, any comparison of the same material as rendered by a number of subjects is impossible in a real-life setting. Apart from the variable of source-text difference, other barriers possible to overcome thanks to the experimental conditions were those of experience level, educational background, and setting. These were eliminated by employing interpreting students as subjects in the study, forming three fairly homogeneous sets of participants. The experimental setting made it possible to control another crucial variable, the speed of delivery of the source text, which may influence the frequency and extent of explicating shifts. The final argument in defence of the experimental setting might be the words of a cognitive psychologist Flores d’Arcais, who remarks that

after all, there are probably very few ‘real life’ situations which are more similar to a laboratory psychological experimentation than the situation of an interpreter in a conference booth. (Flores d’Arcais 1978: 393)

The experimental study presented in this book is both product- and process-oriented, relying on the transcripts and recordings of source and target texts as well as retrospective protocols of the participants in the experiment. The size of the corpus of the study permits to qualify it as a large-scale project as it consists of approximately 75 hours of recordings of simultaneous interpreting outputs in both directions of interpreting by 120 advanced interpreting students, which amounts to the total of 240 target texts. The size of the corpus was the major obstacle in this project, both at the stage of preparing transcripts and conducting the analysis proper. Analysing the phenomenon with such high frequency of occurrence as explicitation proved to be very time-consuming as I prepared the transcripts of recordings and retrospective protocols and performed the

manual analysis entirely on my own, not counting with the support of any research group.

Outline of the book

The book is composed of two parts further subdivided into the total of six chapters: the first one presents an overview of literature, the second discusses the surface manifestations of explicitation, the third outlines the methodology and theoretical framework, while the remaining three are devoted to the analysis of three different aspects of explicitation in simultaneous interpreting.

Chapter One provides an outline of the current state of research into explicitation and a review of various approaches to this phenomenon. This part of the book begins with defining the very concept of explicitation by comparing it to related terms and explaining in detail the underlying notions of explicitness and implicitness. A substantial part of this chapter is devoted to the existing taxonomies of explicitation. The chapter closes with the presentation of the current debate on the motivations for explicating behaviour of translators and interpreters.

Chapter Two presents a detailed discussion of those surface manifestations of explicitation that are believed to be relevant for the present study. The part is also aimed as a critical literature overview. However, whenever possible, the author uses own examples to illustrate specific surface forms of explicitation.

Chapter Three aims at presenting the goals of the study and the adopted research methodology. It describes the experimental procedure and characterises the participants as well as the corpus. One of the sections also refines the taxonomy of explicating shifts already outlined in the previous chapter. This part of the book is concluded with the account of the conceptual framework adopted in the present study.

Chapter Four reports on the part of the study devoted to the strategic dimension of explicitation. The opening sections provide the necessary background for the analysis proper by elaborating a working definition of strategy and presenting the results of my previous study on the strategic dimension of explicitation in SI (Gumul 2006a). The analysis of the strategic and non-strategic occurrences of explicitation in the present study includes both the quantitative analysis and the qualitative examination of selected examples. The structure of this part of the chapter follows the proposed taxonomy of surface manifestations of explicitation, with each of the subsections contrasting strategic and non-strategic uses of explicitation belonging to a given category.

Chapter Five presents the results of the analysis into the impact of directionality on explicitation in simultaneous interpreting. The initial section outlines the current state of research on directionality in simultaneous interpreting, reflecting

both professional practice and training tendencies. This chapter also includes a brief description of the results of the pilot study on the relationship between explicitation and directionality in simultaneous interpreting (Gumul 2017). The main part of this chapter is devoted to the discussion of the results of the present study. It discusses the major difference between the native and the retour in terms of explicating behaviour of trainee interpreters as well as correlates the results of process and product research with another source of data – the survey on directionality conducted among the participants in the experiment.

Chapter Six, the last analytical chapter, reports on the part of the study which aims at identifying idiosyncratic differences in explicating patterns of individual trainee interpreters and their consistency in adopting explicating styles. This part of the book begins with an overview of different approaches to translator's or interpreter's style, providing a fairly comprehensive account of the studies conducted in this area of Translation Studies. In this part, I focus mainly on the existing methodologies and linguistic features believed to be indicators of the style of a given translator or interpreter, distinguishing their performance from that of others. I also provide an overview of the studies specifically relating explicitation to the issue of translator style. The main part of the chapter is devoted to the presentation and discussion of the results of the analysis into the interpreters' explicating styles and patterns. The structure of this chapter reflects the three criteria taken into account in the analysis: frequency, consistency, and distinctiveness.

The final part of this book, Conclusions, summarises the findings presented in the preceding chapters, discusses their implications, and offers some indications for further research.

Ewa Gumul

Eksplicitacja w tłumaczeniu symultanicznym **Analiza zachowań eksplicitacyjnych studentów tłumaczenia ustnego**

Streszczenie

Do niedawna uważano, że eksplicitacja, jako zjawisko często przybierające formę amplifikacji tekstowej, występuje niezwykle rzadko w przekładzie symultanicznym, w którym ograniczenia czasowe nie pozwalają na tego typu operacje tekstowe. Badania między innymi Shlesinger (1995) dowiodły jednak, że eksplicitacja występuje w tłumaczeniu symultanicznym i choć uwarunkowana w dużej mierze ograniczeniami medium, nie jest bynajmniej zjawiskiem marginalnym.

Celem niniejszej monografii jest analiza zjawiska eksplicitacji w tłumaczeniu symultanicznym studentów tłumaczenia ustnego. Trzy aspekty, na których skupia się autorka, to strategiczność eksplicitacji, wpływ kierunku tłumaczenia na tego typu zmiany oraz zależność pomiędzy indywidualnym stylem tłumaczenia a zachowaniem eksplicitacyjnym. Badanie ma charakter eksperymentalny. Badany jest zarówno produkt przekładu (poprzez porównanie tekstów wyjściowych z docelowymi), jak i sam proces tłumaczenia symultanicznego (poprzez analizę protokołów retrospektywnych). Korpus pracy stanowią nagrania i transkrypcje 240 tekstów docelowych wykonanych przez 120 tłumaczy – łącznie około 75 godzin nagrań.

Część pierwsza (rozdziały od pierwszego do trzeciego) stanowi wprowadzenie do części empirycznej (drugiej). Rozdział pierwszy przedstawia aktualny stan badań nad eksplicitacją w przekładzie. Eksplicitacja to jedno z najczęściej omawianych zagadnień we współczesnej translatoryce. Jednak przyglądając się licznym opracowaniom i badaniom empirycznym, trudno oprzeć się wrażeniu, że już samo jednoznaczne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza niemałych trudności. Autorka omawia różne propozycje definicji eksplicitacji, zestawiając to pojęcie z pokrewnymi terminami, takimi jak dodanie, amplifikacja czy nad tłumaczenie, oraz charakteryzując pojęcia eksplicitności i implicytności leżące u podstaw eksplicitacji. Definicja przyjęta w niniejszej monografii, oparta w dużej mierze na pracach Murtisari (2013, 2016) i Séguinot (1988), zakłada, że eksplicitacja to transformacja polegająca na eksplicitnym wyrażeniu w tekście docelowym tego, co implicytne w tekście wyjściowym, lub na bardziej eksplicitnym wyrażeniu tego, co już eksplicitne w oryginale. Innymi słowy, eksplicitacja ma miejsce, jeśli treści implikowane czy też presuponowane w tekście wyjściowym zostały wyrażone wprost w tekście docelowym lub jeśli element tekstu wyjściowego został uwydatniony w tekście przekładu poprzez zastosowanie emfazy bądź dobór środków leksykalnych. Innym istotnym czynnikiem definiującym eksplicitację jest jej niezależność od różnic systemowych. Istnieje co prawda szereg prac, w których zmiany uwarunkowane różnicami systemowymi są uważane za tak zwaną eksplicitację obligatoryjną, większość współczesnych badaczy jest jednak zgodna, że za eksplicitację należy uznać jedynie te zmiany, które są całkowicie niezależne od różnic systemowych, a nawet preferencji stylistycznych danej pary języków. Zatem dowodem na istnienie eksplicitacji w tekście przekładu jest możliwość wypracowania jego poprawnej, lecz mniej eksplicitnej wersji.

W rozdziale drugim zostały omówione mechanizmy językowe, które służą eksplikowaniu treści w tekście docelowym. Eksplicytacja może przyjmować formę amplifikacji tekstowej, a co za tym idzie, pociągać za sobą wprowadzenie do tekstu docelowego dodatkowych elementów leksykalnych lub syntaktycznych, lub formę konkretyzacji, która wiąże się nie z wprowadzeniem dodatkowych elementów, a jedynie z uwydatnieniem istniejących poprzez dobór bardziej eksplicytnych środków leksykalnych lub struktur syntaktycznych. Do pierwszej grupy należą: dodawanie konektorów, zastępowanie zaimków osobowych powtórzeniami danych jednostek leksykalnych, reiteracja, uzupełnianie konstrukcji eliptycznych, dodawanie przydawek i określników, dodawanie wyrażeń asekuracyjnych (*hedges*), dodawanie wyrażeń porządkujących tekst, dodawanie nazw własnych do nazw rodzajowych, dookreślanie znaczenia oraz rozwinięcie definicyjne; do drugiej: zastępowanie nominalizacji konstrukcjami czasownikowymi (demetaforyzacja gramatyczna), demetaforyzacja leksykalna lub zastępowanie metafor porównaniami, dookreślanie leksykalne, a także zamiana nazwy rodzajowej na nazwę własną. Niniejsza klasyfikacja eksplicytacji pod względem jej manifestacji w strukturze powierzchniowej tekstu została zastosowana w analizie przedstawionej w rozdziałach empirycznych.

Rozdział trzeci przedstawia metodologię wykorzystaną w pracy oraz główne hipotezy i pytania badawcze. Autorka opisuje także szczegółowo procedury zastosowane w badaniu eksperymentalnym oraz charakteryzuje samą metodę retrospekcji w szerszym kontekście badań nad procesem przekładu; podaje również informacje na temat uczestników eksperymentu oraz tekstów stanowiących korpus badawczy. Znaczna część rozdziału została poświęcona modelowi teoretycznemu, stanowiącemu podstawę analizy eksplicytacji w tłumaczeniu symultanicznym. Analiza została przeprowadzona z uwzględnieniem ograniczeń typowych dla tłumaczenia ustnego (*The Interpreting Constraints*), użytych po raz pierwszy w badaniach nad spójnością tekstu tłumaczonego symultanicznie przez Shlesinger (1995). Czynniki ograniczające proces tłumaczenia ustnego obejmują: ograniczenie czasowe (*The Time Constraint*), ograniczenie związane z wymogiem linearności wypowiedzi (*The Linearity Constraint*), ograniczenie wynikające z braku wspólnego kontekstu komunikacyjnego (*The (Un)shared Knowledge Constraint*) oraz ograniczenie ze względu na pojemność pamięci (*The Memory Load Constraint*). Model ograniczeń w przekładzie ustnym (*The Interpreting Constraints*) zaproponowany przez Shlesinger został rozbudowany w niniejszej monografii o założenia Teorii Przetwarzania Informacji, a w szczególności Modeli Wysiłkowych oraz Modelu Grawitacyjnego Gile'a (1995). W poszerzonym modelu ograniczeń w przekładzie ustnym uwzględniono także koncepcję domen tekstualności Hatima i Masona (1997).

Pierwszy z rozdziałów empirycznych (rozdział czwarty) prezentuje wyniki analizy dotyczącej strategiczności eksplicytacji w tłumaczeniu symultanicznym. Rezultaty badań świadczą o tym, że strategiczne zastosowanie tego typu modyfikacji tekstowych jest stosunkowo rzadkie w przekładzie symultanicznym, a co za tym idzie, niewielki odsetek przypadków eksplicytacji jest efektem świadomej decyzji tłumacza. Większość tego typu zmian w strukturze powierzchniowej tekstu nie została zwerbalizowana w protokołach retrospektywnych, a część tłumaczy przyznaje, że niektórych eksplicytacji dokonali odruchowo, w sposób automatyczny. Analiza protokołów retrospektywnych pokazuje również powody stosowania strategicznej, w pełni świadomej eksplicytacji. Jedną z motywacji jest aspekt komunikacyjny, podkreślany w pracach wielu badaczy przekładu. Zgodnie z tym założeniem, eksplicytacja bywa efektem troski tłumacza o odbiorców, którym chce on jak najlepiej przybliżyć treść komunikatu. Zastosowanie eksplicytacji wiąże się także ze zmniejszeniem wysiłku wkładanego w przetwarzanie informacji, przez co łatwiej odczytać komunikat. Wiele komentarzy retrospektywnych jednoznacznie wskazuje na świadome dążenie tłumacza do podniesienia walorów komunikacyjnych tekstu docelowego. Jednak przeważającą motywacją są same ograniczenia przekładu symultanicznego. Wydawać by się mogło, że ograniczenia te nie pozwalają tłumaczowi na eksplikowanie treści w tekście docelowym. Wyniki badań wskazują jednak, że w wielu przypadkach zastosowanie bardziej eksplicytnych form jest spowodowane właśnie ograniczeniami.

W rozdziale piątym przedstawiono wyniki analizy wpływu kierunkowości na zachowania eksplicitacyjne tłumaczy. Tłumaczenie na język B jest powszechnie uważane za trudniejsze i wiąże się z większym wysiłkiem kognitywnym. Z tego też powodu kierunek ten charakteryzuje się większą częstotliwością eksplicitacji. Tłumacze częściej uzasadniają tego typu zmiany ograniczeniami, a jako powód podają konieczność kompensacji pominiętych segmentów tekstu, wypełnienia pauz spowodowanych koniecznością wydłużenia EVS-u, problemy z doбором leksykalnym oraz inne tym podobne. Interesujące wyniki dało porównanie tekstów docelowych i protokołów retrospektywnych z ankietą. W wielu przypadkach widać wyraźny brak korelacji pomiędzy realnym zachowaniem eksplicitacyjnym danej osoby a deklarowanymi przez nią w ankiecie preferencjami. Dowodzi to, że większość przypadków eksplicitacji w tłumaczeniu symultanicznym nie wynika ze świadomej decyzji tłumacza.

Ostatni z rozdziałów analitycznych (rozdział szósty) dotyczy zależności pomiędzy indywidualnym stylem tłumaczenia a użyciem eksplicitacji. Autorka wyodrębnia dziewięć stylów eksplicitacyjnych, biorąc pod uwagę kryteria częstotliwości występowania oraz konsekwencji użycia tej transformacji tekstowej. Wiele tłumaczeń tego samego tekstu wyjściowego (każdy z 6 tekstów został przetłumaczony przez 40 tłumaczy) pozwoliło także na analizę zbieżności zachowań eksplicitacyjnych. Analiza wykazała bardzo niski poziom zbieżności, co świadczy o tym, że eksplicitacja jest zachowaniem bardzo indywidualnym, nie tylko zależnym od elementów stałych, takich jak ogólny styl tłumaczenia i preferowanie co do stosowania określonych strategii ratunkowych, lecz także uwarunkowanym sposobem przetworzenia poprzednich segmentów tekstu w danej sytuacji.

Ewa Gumul

La explicitación en interpretación simultánea Un estudio sobre el comportamiento explicitativo en alumnos avanzados de interpretación

Resumen

Dado que la explicitación con frecuencia se realiza en forma de ampliación, hasta hace poco se pensaba que la explicitación apenas se daba en interpretación simultánea, debido a que la presión temporal impedía este tipo de intervención textual. No obstante, los trabajos empíricos, de Miriam Shlesinger (1995), entre otros, demuestran que la explicitación aparece también en interpretación simultánea y, aunque se produce condicionada por las restricciones de esta modalidad, de ningún modo se trata de un fenómeno marginal.

El objetivo de este libro consiste en analizar el fenómeno de la explicitación en interpretación simultánea en alumnos que se encuentran en una etapa avanzada de su formación. La autora se centra en tres diferentes aspectos: el comportamiento estratégico, el impacto de la direccionalidad lingüística y la relación entre el estilo de interpretación y el uso de la explicitación. Se trata de un estudio experimental que centra su atención tanto en el producto, es decir, en la comparación de los textos origen con los textos meta, como en el proceso, o sea, en el análisis de protocolos retrospectivos. El corpus de este trabajo se compone de 240 grabaciones y transcripciones de textos de llegada interpretados por 120 intérpretes, todo lo cual suma, aproximadamente, 75 horas de grabaciones.

La primera parte (capítulos 1, 2 y 3) constituye una discusión preliminar de cuestiones teóricas y metodológicas que sirve para abordar los temas analizados en la parte empírica. El primer capítulo introduce el estado de la cuestión, presentando la revisión de los trabajos existentes sobre la explicitación en traducción e interpretación. La explicitación es uno de los aspectos más frecuentemente abordados en los estudios traductológicos. Sin embargo, los enfoques actuales difieren en cuanto a la definición de la propia explicitación e incluso algunos trabajos sobre este tema adolecen de una concepción claramente definida. En esta parte de la obra, la autora comenta varias propuestas para definir dicho fenómeno, y lo contrasta con términos afines como adición, ampliación y sobretraducción, a la par que define los conceptos de explicitud e implicitud en los que se basa, en parte, el concepto de explicitación. La definición adoptada en el presente estudio se apoya, en buena medida, en las propuestas de Murtisari (2013, 2016) y Séguinot (1988), y presupone que la explicitación es una transformación que consiste en expresar explícitamente en el texto meta lo implícito en el texto origen, o en expresar más explícitamente en el texto de llegada lo que ya es explícito en el texto de partida. Dicho de otro modo, la explicitación se produce cuando lo implicado o presupuesto en el texto origen se expresa, explícitamente, en el texto traducido, o cuando un elemento del texto original se destaca en el texto traducido por medio de énfasis o de la elección del léxico. Otro factor determinante para delimitar el concepto de explicitación es su independencia de que el aumento del grado de explicitud sea atribuible a las diferencias

entre los dos sistemas lingüísticos y textuales implicados. Aunque existen trabajos en los que se denomina como explicitación obligatoria los cambios provocados por diferencias sistémicas, en la gran mayoría de estudios actuales se considera explicitación en sentido estricto, únicamente, cuando estos cambios se producen independientemente de las diferencias sistémicas o incluso de posibles preferencias estilísticas en una determinada combinación de lenguas. Por lo tanto, para poder clasificar un cambio como explicitación debe existir una posible traducción igualmente implícita que la del texto original y que, además, sea correcta y conforme a las preferencias estilísticas de la lengua meta.

El segundo capítulo presenta los mecanismos lingüísticos que sirven para explicitar el sentido en el proceso de traducción. La explicitación puede adoptar tanto la forma de ampliación, lo cual conlleva la inserción en el texto meta de elementos adicionales de léxico o de sintaxis, como la forma de especificación, que no supone la ampliación física del texto, sino que consiste en destacar los elementos ya presentes en el texto origen a través de unidades léxicas y formulaciones sintácticas más explícitas. El primer grupo incluye la incorporación de conectores, la lexicalización de pronombres, la reiteración, la acción de completar elipsis, la inserción de modificadores y calificadores, la adición de expresiones de atenuación retórica (*hedging*), de marcadores del discurso, de nombres propios a los genéricos y de comentarios explicativos. Mientras que al segundo grupo pertenecen la sustitución de estructuras nominales por estructuras verbales o demetaforización gramatical, la demetaforización léxica o reemplazar metáforas por símiles, la especificación léxica, la especificación del significado y, finalmente, la sustitución de un nombre genérico por un nombre propio. La clasificación mencionada de las formas de la explicitación que responde a sus manifestaciones en la estructura superficial del texto constituye la base del análisis empírico del presente estudio.

El tercer capítulo presenta la metodología adoptada en este estudio, así como la hipótesis y las preguntas de investigación. La autora describe, detalladamente, los procedimientos seguidos en el experimento y caracteriza el método de retrospección utilizado para investigar el proceso de traducción e interpretación. En una de las secciones de este capítulo se describe también la muestra de sujetos participantes en el experimento y los textos que forman el corpus del estudio. Una parte considerable del tercer capítulo se dedica al marco conceptual – el modelo de las restricciones en interpretación (*The Interpreting Constraints*) de Shlesinger (1995), que constituye la base del análisis de la explicitación en interpretación simultánea. Los factores que dificultan el proceso de interpretación simultánea son: las restricciones temporales (*The Time Constraint*), la de linealidad del texto (*The Linearity Constraint*), la de conocimiento no compartido (*The (Un)Shared Knowledge Constraint*), y la limitación de carga de la memoria (*The Memory Load Constraint*). El modelo de las restricciones en interpretación propuesto por Shlesinger ha sido desarrollado y ampliado en este libro siguiendo la teoría del procesamiento de la información y, en particular, el Modelo de los Esfuerzos y el Modelo Gravitacional de Gile (1995). La versión ampliada del modelo de limitaciones en interpretación propuesta en este estudio se apoya también en el modelo de los ámbitos de la textualidad (textura, estructura y contexto) en interpretación de Hatim y Mason (1997).

La primera parte del estudio empírico (el capítulo cuatro) presenta los resultados del análisis de la dimensión estratégica de la explicitación en interpretación simultánea. Los resultados obtenidos evidencian que la actuación estratégica a la hora de explicitar es relativamente poco frecuente en esta modalidad de interpretación, lo cual significa que solamente un escaso porcentaje de los casos de explicitación son el resultado de la decisión consciente de un intérprete. La gran mayoría de este tipo de cambios en la estructura superficial del texto no se verbaliza en los protocolos retrospectivos, además algunos intérpretes admiten haber explicitado involuntariamente, de manera automática. El análisis de los protocolos retrospectivos revela también los motivos subyacentes de la explicitación estratégica que es, por su parte, enteramente consciente. Uno de los motivos es el aspecto comunicativo abordado en varios trabajos sobre este tema, en los que se afirma que la explicitación resulta de la intención del intérprete de ayudar a sus receptores, acercándoles el

significado del texto. Dado que el uso de la explicitación disminuye el esfuerzo del procesamiento de la información y facilita la comprensión del texto por parte del oyente, numerosos comentarios retrospectivos de los intérpretes participantes en este experimento confirman su intención de mejorar el aspecto comunicativo del texto meta. No obstante, la mayoría de los comentarios retrospectivos se hacen eco de las restricciones del proceso de la interpretación simultánea y, aunque al parecer las restricciones de esta modalidad podrían dificultar la explicitación, en realidad las limitaciones intrínsecas a la interpretación simultánea (IS) causan estos cambios traductivos.

El capítulo cinco presenta los resultados del análisis del impacto de la direccionalidad lingüística sobre el comportamiento de los intérpretes en cuanto a la explicitación. En términos generales, la interpretación inversa se considera más difícil. Dado que esta conlleva mayor carga cognitiva y, en consecuencia, está afectada en mayor medida por las restricciones del proceso de IS, las explicitaciones son más frecuentes en esta dirección. En los protocolos retrospectivos para la inversa aparecen, con más frecuencia, los motivos de las dificultades inherentes al proceso de la interpretación simultánea. Los intérpretes dan cuenta de la necesidad de compensación para los segmentos omitidos y de rellenar las pausas causadas por la exigencia de prolongar el desfase temporal entre el discurso original y la interpretación (*décalage*), o por problemas con la elección léxica, entre otros. La comparación de los resultados del análisis de los textos de llegada y sus correspondientes protocolos retrospectivos con los resultados de la encuesta ha aportado interesantes resultados. En muchos casos no hay correlación directa entre el comportamiento explicitativo de una determinada persona y sus preferencias declaradas en la encuesta. Este dato se puede interpretar como una prueba más de que la mayoría de los casos de explicitación en esta modalidad de interpretación no son estrategias que se aplican de forma consciente.

El último de los capítulos de la parte empírica (el capítulo seis) aborda el tema de la relación existente entre el estilo individual de interpretación y el uso de la explicitación. Aquí, la autora propone nueve estilos de explicitar, tomando en cuenta los criterios de frecuencia y de patrón de uso. Múltiples interpretaciones del mismo texto (cada uno de los seis textos ha sido traducido por 40 intérpretes) permitieron el análisis de la coincidencia de los comportamientos explicitativos. Los resultados demuestran que la explicitación es un comportamiento muy idiosincrático, que depende no solo de factores estables, como pueden ser el estilo general de interpretación o las preferencias por determinadas estrategias para mitigar las restricciones del proceso de IS, sino que también está condicionado por la manera de procesar los segmentos anteriores del texto en una determinada situación.

Copy editing: KRYSZYNA WARCHAŁ
Cover design: KONRAD SZCZEŚNIAK
Technical editing: MAŁGORZATA PLEŚNIAR
Proofreading: KRYSZTIAN WOJCIESZUK
Typesetting: EDWARD WILK

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
All rights reserved

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3234-5
(print edition)

ISBN 978-83-226-3349-6
(digital edition)

Published by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

First impression. Printed sheets 20.75. Publishing sheets 25.5.
Offset paper grade III. Price 38 zł (+ VAT)

Printing and binding:
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

EXPLICITATION IN SIMULTANEOUS INTERPRETING

The simplest and the most blunt definition of explicitation I can think of is that it is about adding. This imprecise and simplistic definition brings to my mind a certain interpreter who probably resorted to the most extensive additions I have ever heard of. It is Juan Ranz – one of the best-known interpreters, although he is only a fictional character in Javier Marías’s novel *A Heart So White*. It is his brilliantly unfaithful translation, full of additions, that transforms meaningless and insipid small talk of a Spanish and an English politician into a passionate conversation about love and Shakespeare. Thanks to the interpreter’s deliberate additions, the interlocutors become so involved that we come to think that perhaps he merely explicates what in fact they meant and wanted to say. Obviously, explicitation is not about changing the course of conversation, as was the case of Juan Ranz, but the fictional interpreter in Marías’s book is a perfect example, albeit somewhat extreme (the right of literature, one may say), of an interpreter’s mediating role. In real life, interpreters do not add anything that could change the message, but they do add – usually to mediate the message. And such “additions,” denominated explicitations, appear to be a universal feature of all translational activity irrespective of the mode, genre, and language pair.

Explicitation, manifesting itself in greater explicitness of target texts as compared to source texts – because in fact that is how we define it rather than say that “it is about adding” – has sparked unprecedented interest in the Translation Studies community in the last 60 years. Almost unanimously hailed as one of the translation universals, it has been investigated in relation to translational norms, strategic behaviour, translator’s style, and many other aspects. However, the vast majority of these studies concern written translation, and the scale of empirical research on explicitation in interpreting appears to be incomparably smaller.

(from the Introduction)

ISSN 0208-6336

Price 38 PLN (+ VAT)

ISBN 978-83-226-3349-6

9 788322 633496

About this book

